

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Merceura si Sambet'a, F6iea una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe $\frac{1}{4}$ 3 fl v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s6u 40 doidecari, or 3 galbini mon. sunat6ria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari s6u mici inasorate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 2.

Brasiovu, 4. Ianuariu 1864.

Anulu XXVII.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Contributiunile Transilvaniei in referintia catra finantiele imperiului austriacu.

II.

Ati observatu Domniloru, ca locuitorii tierii n6stre s'au supusu la nisce dari de buna voia, la care nu'i silesce si nici ca'i p6te sili vreo putere pament6sca. Acele dari sunt:

1. Pretiulu ce dau ei pe fumulu celu puturos de tabacu pe anu cate	v. a. fl. 1,856,826
2. Prostulu jocu la loteria	„ „ „ 410,600

Sum'a baniloru predati pe nimicu v. a. fl. 2,267,426

Prin urmare o suma neasemanatu mai mare decatu este darea intr6ga a capului.

Apoi sciti Dv., ca legislatorii si finantierii nici-o data nu perdu din vedere asemenea cifre, din care apoi incheie, ca unu poporu ce este in stare de a plati pe secatur'a de tabacu apr6pe doua mili6ne fiorini v. a. pe anu, ca intr'o ti6ra, unde si urdurosii de scolari din III. si IV. clasa isi afuma fa6i'a; isi strica ochii si usuca plamanile cu tabacu si inca de celu tieganescu, (fara c6 profesorii se'i pedeps6sca), acolo 6menii trebuie se aiba bani multi si ca neputinti'a de a plati dările regulate este numai o prefac6toria, rea vointia, minciuna.

Inse mai e si alta cifra f6rte fatala, carea bate tare la ochii finantiariloru, adeca:

3. In Transilvani'a vinarsarii platescu pentru fertulu vinarsului la 1,640,000 fl. v. a.*)

Se mai scie si atat'a, ca mai totu vinarsulu catu se face in Ardealu, totu in Ardealu se si bea. Ei bine, apoi 6re intr'o ti6ra, in carea numai darea s6u tacs'a fertului de rachiu face pe anu sum'a de uuu milionu siese sute patrudieci mii fiorini v. a., in ce pretiu se p6te socoti vinarsulu pe care'lu b6u s6u mai bine 'lu ghiolcaie locuitorii preste anu?! Fara indoi6la, ca in pretiu celu mai pu6inu intreitu, pre catu este insasi tacs'a, adeca apr6pe la cinci mili6ne fiorini v. a.; s6u cate 2 fl 50 cr. rei de omu; eara despre adevericiunea acestei sume nu se va indoi nimini, carele scie, ca locuitorii, ai caroru neamu de neamu au traitu pana nainte cu ani 70 fara a cun6sce rachiu (si nici tabaculu si nici caf6oa si nici o6iulu), au decadiutu si s'au degradatu la atata, pentruc6 se cr6da, ca vinarsulu nu numai da taria trup6sca, ci elu si vindeca cele mai multe b6le, pana si pe ale prunciloru din l6ganu. Intr'aceea nu este loculu aici a mai vorbi despre generatiunile cele hebeuce, natange, stricate, scroful6se, pestramate, care esu din c6psele beaturiloru de rachiu si aducu tienuturi intregi la perire, pre candu totu o data ei inavutiescu si imbuiba numai pe proprietarii cabaneloru (carciumeloru) putur6se c6 si cium'a; destulu atata, ca ori-candu este vorb'a de micsiorarea d6rilor, totud6un'a ni se plesnesce in facia, ca secuii, locuitorii din fostele regimente si cei din muntii apu-

seni s. a. s. a. se bea mai pu6inu rachiu si mai multa apa, ca este de mii de ori mai sanat6sa si popii se'i invetie la continere.

Mai suntemu mustrati

4. Inca pentru o dare nebun6sca, pe carea o platinu noi earasi de buna voia, earasi nesiliti de nimini, adica spesele ce facemu pe lucruri de lusc6 cu totulu desierte, intru nimicu folositor6, pe capritiuru pe gogosi, pe ciarlatanii atunci, candu scimu f6rte bine, ca nu avemu nici unu cruceriu de prisosu, candu ni se inf6ie nevestele in metasarii si noi in panuri fine luate de negutiatori pe creditu dela Vien'a, Br6nn etc. si date noua ear' pe creditu; atunci earasi, candu mai multi magnati si nemagnati, negutiatori si martiafoi se apuca se maimuti6sca si ei pre milionari, facundu calatorii prin tieri europene, fara nici unu scopu realu, ci eaca asia, de dorulu lelii, s6u dupa cartoforii s6u . . . ., pana candu unii isi lasa si vestmintele zalogite in Vien'a. (Va urma.)

Dela senatulu imperialu.

Cuventarea deputatulu G. Baritiu, tienuta in siedinti'a din 3. Dec. a. tr. a casei deputatiloru in interesulu economiei nationale si alu comericiului din Transilvani'a cu tierile vecine.

(In acea di s'a luate in desbatere mai anteiu mar in'a belica cu bugetulu ei, dupa aceea bugetulu ministeriului de comerciulu cu t6te ramurile lui. Dupa-ce referintele Barone Doblhof ceti raportulu comisiunii in generalu.)

Presiedintele: Eu deschidu desbaterea generala. Cere cineva cuventu?

Deput. Baritiu (Transilvani'a): Obieptulu despre care cugetu eu a cuventa in acestu momentu din partea Transilvaniei, judecatu bine, are trebuintia de o deductiune multu mai lunga si mai bine intemeiata, decatu asiu fi eu in stare de a o face. Dupa-ce inse eu vedu, ca in. senatu imperialu cu alta ocaziune a cerutu c6 in. ministeriu se'i d6 respunsu la mai multe dorintie, asteptari si provocari intru intielesulu reformei si alu imbunatatirii de comunicatiunea n6stra comerciala, care apoi i s'au si datu, — asia imi i6u v6ie c6 se adaugu si eu la aceleasi unele dorintie si asteptari din partea Transilvaniei.

Eu credu asia, ca cuventandu eu aici in numele compatriotiloru mei si in alu respektiveloru clase de locuitori, aperu totuodata interesulu industriariloru din provinciile germano-slave.

Cunoscutu este, cumuca Transilvani'a a fostu si mai de multu consumat6rea manufapteloru si fabricatelorulu din provincii austriace germano-slave, nu numai pentru sinesi, ci si c6 intremediulocit6rea si naintat6rea comericiului in Resaritu.

Inca din secululu alu 14. si 15. esist6 o comunicatiune comerciala insemnat6re intre cele mai mari piacie comerciale din Germani'a si anume din Austri'a. Brasiovulu, asiediatu intre trei tieri c6 o piacia descarcat6re, port6 comericiulu cu o mana catra apusu mai alesu cu Germani'a, eara cu alta mana cu coloniile italiene, care pana in alu 16. seculu se afl6 asiediate intre gurele Dunarii si Acherman s6u Cetatea alba si pana in susu la Bender.

*) Din respektiv'a rubrica a preliminarului ministerialu (Branntweinsteuer) se p6te judec6 minunatu, in care ti6ra sunt locuitorii mai dedati la beti'a de vinarsu. —

Aceeași comunicațiune comercială a mai durat încă și până în secolul al 18. Sub Maria Teresia s'au numerat numai în Brășiov 69 firme neguțatoresci pământene*), care întreținerea comunicațiunea cu Resaritul, cum și vreo 30 firme neguțatoresci venite din Resaritu și asediate în Transilvani'a.**)

Totu asemenea eră în Cătuva și în Săbiu, carele încă portase unu comerțu fôrte însemnatu cătră Resaritu. Orașulu Bistrița portă comerțulu cătră provinciile rusești până spre Crimeea înlăuntru.

Din nenorocire partea cea mare a acestui comerțu în timpurile năstre a trebuit să încete. Lovituri grele, așa poțea dice de môrte au fostu acelea, care au nemiocitu comerțulu nostru și au mai lasat încă numai unu restu din același. Un'a din cele mai aspre lovituri a fostu ruperea Besarabiei de cătră Moldavi'a în a. 1812 și închiderea ce urmă din aceea a părții aceleia, unde produsele crude se găsia mai efține, eără manufaptele și fabricatele se vendea mai cu folos. Cătuva tempu după aceea se introdusă o sistemă prohibitivă întru atata, cătu suditelor austriaci nu le fû iertat a merge în Besarabi'a și respectiv în provinciile rusești fără pasporturi vidimate deadreptulu în St. Petruburg; prin urmare comerțulu trebu să devină cu totul sugrumat. Mai târziu după-ce înriurint'ă ruseșcă s'a consolidat în Principatele danubiane, după-ce consululu ruseșcu s'a facut **Proconsulu** (întru întielesulu anticu) înriurint'ă consulatelor austriace în ramur'ă diplomatiei a încetat mai de totu, atunci suditii imperatului nostru vediu, cumăca ne mai potenduse ei bucura de neci o protecțiune, neci că mai sunt în stare de a întreține comunicațiunea comercială și așa trecu sub protecțiunii **straine**.

Acăsta se întâmplă, Domnii mei, tocma și până în momentul de față și încă se întâmplă, că ômenii emigră de a valm'ă. Eu cu aceștia nu voiesc a învinui sistem'ă de acum; acesta este unu reu vechiu; eu vrău numai a'lu semnaliza pentru că reulu se se pōta delatura. Colonii întregi de suditi austriaci se afla în Galați și în Brail'ă, suburbii întregi s'au facut din ei în Ploiești, precum și în București. Dăca aceiași ar' fi rămas, că suditi austriaci, trăca ducase, ci ei s'au subtras în parte mare, prin acestia au trecut și o multime de capitaluri din Ardeal și din alte țeri. Acesta încă este cu unu temei mai multu, pentru care noii douădiecerii și galbinii îi vedem la noi numai că nouatate, cându din contra banii de argint și de aur, carii se bat în Austri'a se mai vedu numai în țerile vecine și în Turci'a europăna. Eu mai repetesc aici, că fără a voi să învinuesc pe cineva, trebuie să constatăm fap'tă, cumăca compatrioții noștri în Principatele unite Moldov'ă și Țăr'ă romanășcă, precum și în tōta Turci'a n'au protepțiunea cuvenită. Se dice din partea compatrioților noștri, eără eu în acăsta privință mă provocu la raporturile camerelor năstre comerciale, cumăca consulatele și vice-consulatele năstre de cătiva ani încōce sunt obligate a se ocupa mai multu cu politic'ă mai naltă decătu cu protegerea comerțului și a industriei țerilor austriace și a industriarilor respectivi. Eu doresc, că acei Domni se se ocupe mai puțin cu politic'ă naltă și mai multu cu cea reală. (Strigari: Fôrte bine! Bravo!)

Imi vine cu greu a osteni și mai departe luareaminte a năltei case; deci imi ieu voia a descoperi numai unele dorințe din partea neguțatorilor transilvani și precum cred eu, din partea compatrioților mei (se întōrce cătră deputatii transilvani) și a roga pe nalt'ă casa, că se privăscă aceste dorințe de ale sale, pentru că aceleiași în celu mai deapropie viitoru se fia implinite din partea regimului Maiestății Sale.

Prim'ă dorință ce asiu avea să descoperiu eu, ar fi reviziunea tractatului de cartelu***) care în a. 1838 se încheiăse între regimulu Maiestății Sale și între Moldov'ă și Țăr'ă romanășcă, carele înse estimpu a expirat. — Aici sunt constrinsu a observa, cumăca în data ce expiră acestu tractat, se simți atatu în Principatele danubiane, cătu și la Dunare în piațele ou porturi, cumăca acelasi eră desființiatu. Tacem despre aceea, cumăca din nenorocire simpatiile, care eră până în anii 1854—55 pentru regimulu nostru și pentru totu ce a fostu austriacu, în acei ani 1854—55 s'au nemiocitu cu totul (Strigari: Auditi!) și încă într'unu modu că acel'ă, în cătu eu abia m'lu potu explica; apoi se va cere fôrte

multu tempu, până cându acelea simpatii se voru potē restaura în vreunu modu ôre-care.

Preste acăsta se cugetăm, Domnii mei, la înfricosiat'ă înriurint'ă a Nordului, precum și la cea apusăna, de și mai fina, pentru noi înse cu atatu mai periculōsă, care astadi predomnesce în București, Jasi, s'eu pōte fi că și în Constantinopole, eără pre lengă acăsta lips'ă unui tractat, carele se fia în stare de a ne apară comerțulu de ceartatani, de bancrote reutaciōse! Mai departe se cugetăm la multimea de fugari, pe carii nu'i pot readuce, și atunci ne vom face și din acăsta o idee, cumăca sta lucrulu cu neguțatorii noștri în țerile vecine și — ceea ce eu trebuie să apăsă, cu mai bine de 70 staverimente pe care le au numai neguțatorii din Brășiov în Principatele danubiane și dincolo preste Dunare în Bulgari'a.

Eu audiu ce e dreptu, cumăca înviorarea acestui tractat se pregătesce, că însă din partea năstră se facu dificultăți; de este acăsta adevăratu, se va alege mai târziu. Este adică Domnii mei acea sistemă nefericită de ermafroditu (neci barbati neci femeia), care se ține până acum în privință Principatelor danubiane. Pre cătu știu eu, regimulu în asemenea lucruri nu voiesce a negocia cu Principatele danubiane cătu cu țeri independente, ci elu se adresează de regula cătră nalt'ă Pōrtă. Din contra Principatele danubiane după tōte câte s'au întemplat de la 1856 încōce, nu mai voiesc a ști nimic în asemenea cestiuni de neci o poruncă a Pōrtii. Între asemenea împregiurări comerțulu și industri'a Austriei, eără mai multu de cătu tōte a Transilvaniei sufere fôrte. Deliberante Roma Saguntum perit! —

Întru asemenea trebuie să mă descoperiu eu dorință, că acelea tractate de pace, care s'au încheiatu cu Turci'a cătră capetulu secolului trecut, se se supună din punctulu de vedere alu comunicațiunii comerciale la o reviziune. La locul anteiu numesc eu tractatulu de pace de la Sistoivu; întru acesta s'a „reingrijit” ôrecum nu numai pentru comunicațiunea comercială, ci și pentru așa numitii economi de vite din Transilvani'a, o clasă de ômeni acăsta, Dnii mei, pe care eu, în cătu privesc comerțulu și economi'a, trebuie să o recomand cu totuadinsulu luarea minte a năltei case. Se afla 20 până la 25 mii ômeni dintăiu, carii pōrtă în țerile romanăști o însemnată economie de vite. Mii de oi, vite de cele cornute scl. se pascu pe câmpiile Romaniei, Moldaviei și Bulgariei, după care din venitul ce se castigă de la acele vite, se plătesc contribuțiune și la Austri'a. Eără însă, că acei ômeni tocma din caus'ă ne'voielilor ce domnesc între regimulu nostru, între alu Moldavo-Romaniei și alu Turciei, fura mai cu totul sacrificați (dati în prad'ă sortii). Urmasă acestui reu fû și mai este încă, cumăca aceiași emigră pe di ce merge și se punu sub protecțiune străină, s'eu precum se dice pe acolo, se facu **Raiah**, adică cetățeni de stat ai respectivelor țeri.

În modulu acesta apoi industriarilor din Transilvania, meseriesilor noștri li s'a închis în cetu cu încetulu de totu isvorulu celu mai bun și celu mai sigur, pe care 'lu avă până atunci, de a cumpara produse crude mai efține, în cătu astadi profesionistulu său brășiovănu adesea e silitu a plăti marf'ă crudă ce are să o prelucere, mai scumpu de cătu profesionistulu din Vien'ă și așa este silitu de a'și vende și manufaptele sale mai scumpu de cătu celu din Vien'ă, în cătu cu tōta distanță cea mare dintre Vien'ă și Brășiov, industrialulu vienezu e în stare de a țienē concurență cu meseriesii pământeni din Brășiov, Sibiu, Segisiōr'ă s. c. l. —

A trei'ă dorință a mea este regularea tribunalelor judecătorești consulare atatu în Principatele unite danubiane și Moldavi'a și Romani'a, cătu și în Turci'a; în momentul acesta însă mă marginesc numai la Principatele danubiane. Eu imi aducă aminte, că camera năstră comercială și industrială din Brășiov supusesc mă se pare înainte cu doi ani înaltului ministeriu de comerț unu memorialu lungu, întru care aceeași a enumerat relele câte se patiesc pentru comerțu din acestu amestec alu judecătōriilor în Principate. — Eu în acăsta privință voiesc să dau o icōnă într'unu esemplu practic și cu acăsta cred că deocămdat amu facut destulu. Se punem Domnii mei, că neguțatorulu A cade la București în concursu; nu'mi pasă mie, fia acela suditu austriacu, s'eu englesu, s'eu olandășu etc. La concursulu acesta înse iau parte suditi din tōte țerile; B este englesu, C francesu, D au străinu, E turcescu etc. mai dep. Acumă acel procesu de falimentu trebuie să se primească pe la tribunalele tuturor consulatelor, nu pociu să știu dăca dintr'odată, ceea ce înse eu nu cred, ci trebuie să mērgă traptatu după dile și ani, până cându creditorii potu pune

*) Din acelea 64 eră romanăști. Vedi conspectulu compus de magistratulu din Brășiov în a. 1769.

**) Pe la mai multe cetăți și orașe.

***) Cartellvertrag.

man'a pe banii lor, decât se mai potu pune vreodata, ceea ce in sa in cele mai multe casuri nu se intempla. Deci tocma pentru acésta au propusu atatu camer'a nóstra, catu si alte cateva, cá consulatele se nu se mai amestece in afacerile judecatoresci interne ale aceluor tieri si anume pe viitoru cu atatu mai pucinu, cu catu in Principatele danubiane s'a introdusu codicea lui Napoleon, eara eu insu'mi pociu adeveri, cumuca astadi in acelea casuri in care cineva are a face numai cu suditi moldavo-romani, isi ajunge scopulu multu mai curendu si mai siguru, decatu decât are a face cu suditi si proteptati straini. Acést'a o sciu eu si din esperiinti'a propria, pentruca cá omu alu trebii amu dincolo in Bucuresci unu depositoryu, unde mergundu, amu a face pe tota diu'a cu totu felulu de suditi din tóte tierile. (Va urm'a).

Brasiovu, 15. Ianuariu. Unu frigu arcticu séu acuilonicu de speriatu domina pe aici. Amu numeratu mai eri pana la 22 grade R. Néua abia avemu de una urma. Gerulu e secu, si deaceea mai strabatatoriu. Carnevalulu incepe a fi vioiu. Socialitatea e, de, cá petutindenea in Sasime, retrasa intre rudenii.

Baluri?! Se facemu, Fratiloru! pe unde numai potemu cate unulu, inse fara multe spese, pentru monumentu si ajutorirea crescerei filoru rep. Poetu alu nostru Laureatu Andreiu Muresianu. Si datóri'a si timpulu ne cere acésta. — Famili'a lui Andreiu e de lege gr.r. Toti dara cata se fimu angajati aici. — Venitulu se se tramita la Comitetulu Asociatiunei, care e rogatu alu pastra, pana candu reuniunea acea nationala va decide cele de decisu.

O trista fama dela Sabiu: cumu ca muntii revindecati s'ar lua dela f. granitari, pentru cá se se dè la sasi si nobili?! (Nu se póte! R.)

UNGARIA. Urbea mare. Tandem aliquando a inceputu a mai suride si sórtea profesoriloru dela scólele din Beiusiu. Ill. S'a D. Eppu Josifu Popu Salagianu a maritu leafa profesoriloru din Beiusiu, carii in adeveru inca erá delasati a trai cam din aeru. Corpulu invatiatorescu consta din 12 persóne si dela 1. Jan. inainte voru capata fiacare cate 600 fl. v. a. La adausulu de 1200 fl. castigatu spre scopulu acest'a, a pusu si Ill. S'a 600 fl. v. a. din venitulu seu propriu, ér' 600 fl. v. a. ei stóirse din fundatiune.

A sositu timpulu, cá se nu mai fimu atatu de indiferinti pentru bun'a sustienere a profesoriloru, or si unde, ca dela ei ne provine totu binele si tóta lumina. Vomu vedé, ce va face si Blasiulu pentru ai sei, ca se duce minune, catu e de amarita si parasita tágma scóleloru romane unite. —

Activitatea comitetului centralu revol. din Ungari'a se vede a 'si ivi capulu, fiendu-ca lui „Sürgény,“ care indemnna intr'unu articulu se tramite Ungaria la sen. imp., ei veni pe posta o scrisóre, in care i amenintia comitetulu nedependintiei tieriei, cumuca va „fi judecatu la mórte, decât va mai scrie unu asemenea.“ Scrisórea póta sigilulu celu purtá si proclamatiunile. Asemenea fura provocati si studentii din Pojonu la rescolare cu scrisori amenintiatóre.

Scirea despre resignarea Ecs. S. Dnului Episcopu Dr. Haynald, fù o scornitura. —

BANATU. Sillas in 27. Dec. 1863. Fratiloru romani de religi'a gr.-orientala! Pentru ce se mai contribuimu noi la tassurile cele 2, care se póta prin besericele nóstre, unulu pe sém'a fondului clericalu-teologicu, altulu pe sém'a fondului preparandialu? Dece, candu la ambe fonduri sunt numai coreligionarii nostri serbii Domni, si ei le indebuintiésa numai singuru spre folosulu lor? Nu vedemu noi, ca numai ai lor fii tragu stipendie in Carloveti si Versietiu la cursulu teologicu, si la preparandia in Zsomboru?! pre candu dintre ai nostri neci la preparandia in Aradu, neci la teologia, neci unulu. Ér' decât vré vreunulu a studiá in Carloveti ei cata se se faca serbu acolo!! — Deci de óre-ce noi nu mai vedemu neci intr'unu anu computu: venitu, spese publicate, decât nu e altumodu, celu puçinu se ceremu a ni se areta prin diurnale ambele fonduri si apoi cu piciorulu in pragu se pretindemu partea ce ne compete pentru ajutorarea filoru nostri.*)

Unu preotu gr.-resaritenu.

*) Ei nu voru faceo acésta, ei romanii se misce, ca e timpulu, si ei, cá se'si faca si ei singuri fonduri in totu felulu de Reuniuni si si ei numai pentru ei se-si cerculeze tassurile lor prin beserice, ca-ce dóra nu vomu totu orbeca, cá mutii in dungi, se ne lasamu, cá se ne totu tunda si mulga altii, pana ce ni se voru vedé si costele de supturi, cumu vedemu, ca amu remasu numai umbra de natiune, fiendca

CHRONICA ESTERNA.

Situatiunea Europei se afla la inceputulu a. 1864 fórte incurcata si amenintiatóre. Vulcanic'a Italia se pare, ca e gata a dá semnalulu pentru unu resbelu europénu, fiinduca, pe lenga ce regele si gubernulu cu vorb'a si cu grandiósele pregatiri, recrutari si fortificari la Mincio amenintia, dar' apoi republicanismulu lui Mazzini si malcontentii cu fortiele guvernului papalu, precumu si insusi garibaldianii au inceputu ér' a esi pe teatrulu activitatei, indemnandu la armare pentru: „Rom'a, Veneti'a séu mórte.“ — Emigrantii mai vertosu maghiari reesira la lumina si intrara cu comitetulu italianu denumitu pentru apararea tieriei — in dese conferintie. — In Milanu se afla comitetulu generalu pentru nedependintia Ungariei, compusu din Kossuth, Sándor, Türr si Helfi, cari intriga, dór' voru misca pe italieni la o rescóla, publicandu sciri mincinóse, ca Ungari'a s'a revoltatu. —

In Poloni'a resbelulu se continua si gubernulu nationalu a pusu la cale o noua recrutatiune, dela 18 ani incependu. Polonii luara o nóua curagia, de candu se incurca Germani'a cu Holstein, si cu tóte, ca se puse mana pre presele guvernului nationalu, ei se afla inca totu in lupta si chiaru si invingatori; numai in guberniulu Lubliu au 12 corpuri guerile.

Corpurile Poloniloru tabara prin paduri, unde militi'a rusa nu póte strabate cu tunurile. Rusii confisca, dejustitiésa si tragu 9 pei de pe toti aceia, cari se afla in prepusu, ca facu cauza comuna cu insurgentii.

Germanii au ocupatu in Holstein si Rensburgu si amenintia a trece in Schleswig. — Apoi din Brusel'a se seria, ca o parte a flotei angle a si primitu ordini cá se pleca catra porturile Danese, cea ce face si Franci'a indata ce germanii voru trece in Schleswig.

Trupele danese s'au retrasu la graniti'a Schleswigului, unde se intarescu cu meterese, inse si unii si altii sunt impedeati de gerulu celu mare a face bivoacuri in pregiurulu palisadeloru. Dani'a mai ascépta si flot'a Angliei si a Franciei spre ajutoriu.

Caus'a Daniei sta asia: Federatiunea germana a decisu cu majoritate de voturi, cá principiulu Fridericu se póta remané in Holstain cá unu privatu, Austri'a inse cu o parte din federati si cu Prusi'a propusera, cá se se avisese ducele Fridericu se parasésca Holstainulu pana candu se va hotari caus'a clironomie. Austri'a si Prusi'a tramisera o nota la ceialalti suverani, cá se se invoiéscu la ceea ce propusera ele.

Alta nota indreptata catra principii germani totu de catra Austri'a si Prusi'a le descopere, ca Germani'a subminata de revolutiune e vatr'a eleminteloru revolutionari si dicu, ca comitetulu centralu alesu de diet'a deputatiloru Germaniei s'a facutu organu si centru alu Germaniei si sutenesce tóte reuniunile la revolutiune, de aceea pretindu, cá acelu parlamentu se se desfiintiedie (a la 1849). Éra comisarii esecutiunei din Holstain au asediatu unu nouu guvernulu statatoriu din unu presiedinte si 5 membri cu scaunulu in Kiel, prin urmare ducele Fridericu remane pe delaturi, ér' Prusi'a siar trage bucurosa Holstainulu la sene, pre candu toti ceialalti suverani germani amenintia cu opunere la reactiunea Austriei si a Prusiei, in catu incaiararea civila nu se pare a fi departe.

Diplomatia in caus'a Dana si a congresului neci decumu nu se póte uni. Angli'a vré conferintia in Kopenhaga numai pentru caus'a Holstainu; Franci'a vré cá conferintia se se faca in Parisu si dinpreuna si ptr. celelalte cause europene; Austri'a tiene se se faca conferintie deosebite pentru fiacare cauza; Franci'a inse vré locul totu numai la Parisu, unde se se tractedie tóte cestiunile, si unde sunt convocate conferintiele de ministri si congresulu europénu, fiendu-ca Napoleonu nu vré neci o iota a defigurá din propunerea congresului europénu.

FRANÇIA. Parisu, 8. Jan. Faim'a, ca s'ar fi descoperitu unu complotu compusu din Italiani, cari voiea se atentese viéti'a lui Napoleonu in teatru; dupa cumu vedemu e mai multu o scornitura, e inse adeveru ca aru fi prinsu pe vro cativa Italiani veniti din Londonu cu intentiuni de a face asemenea camploturi ala Orsini.

Inse pregatirile pentru resboiu ocupa tóte Fabricile, atatu pe sém'a franciloru catu si pre séma Italianiloru.

Franci'a a tramisu la Victoru Emanuelu o scrisóre sfatitoare, cá se nu acitie foculu resboiului pré curundu, ei se tiena in frenu uneltirile partidelor. Ér' catra Germani'a sia aretatu parerea de reu pentru spiritulu celu infocatu spre turburari alu Germaniloru, cerendu desluciri. —

ne amu lasatu de su mas'a crelegii au incalcatu toti strainii pe gutulu nostru! Asta va se dica a fi oive romanu?! — R.

BRITANIA. Londonu, 9. Jan. In 4. Febr. se va conchiamá parlamentulu, care va aprobá politic'a gubernului, care spre conservarea onórei tractatului din 1852 tramite flot'a de canalu si vré a'si aপরá interesele si diplomati'a in caus'a danna, pentru care se va afla silita a se realia cu Franci'a, dupa descoperirile facute intre Cowley si Drouin de Lhuys.

PRINCIPATELE UNITE ROMANE.

C e e m a i n o u ?

In Bucuresci se ascépta, fara a se dori, unu turcu, care se dice, ca aduce o epistola dela visirulu din Stambulul catra Domnitoriulu Romaniei sunatória in privinti'a averiloru nationali manastiresci, pre care siretiea strainiloru si mai vertosu a Rusiei le-a fostu instrainatu si datu in manile Greciloru si ale ómeniloru propagandei ortodocsiei ruse, care sub camilatea grecésca serviea numai planeloru panslavistice, cele ce amenintia si pana adi viéti'a nationalitatei romane din tóte partile, unde locuimu. — In 23. Dec. nou a. tr. convocase, adeca Pórt'a otomana pe reprezentantii poteriloru straine din Constantinopole la o conferintia spre a decide asupr'a cauzei cu manastirile inchinate. Guberniulu Romaniei audiendu de acést'a s'a grabitu a presentá camerei proiectulu secularisarei manastiriloru, care in 13/25 se si primi. Intr'aceea in Constantinopole 5 rəpresentanti ai poteriloru garante au decretatu in contr'a dreptului Romaniei, ér' Franci'a si Itali'a nu vrura a luá parte la acelea conferintie; si acésta e hotarirea ce o va aduce turculu, care se ascépta, fara a se dori, adeca: va aduce rezultatulu conferintieloru.

— Óre ce va respunde gubernulu? — Va lua cu buna-séma la mana tractatele cu Turci'a despre autonomi'a Romaniei in trebile interne, care o garantésa si tractatulu de Parisu si Conventiunea si va arata, ca acei reprezentanti din Constantinopole n'au potutu se fia decatu séu reu informati, séu corrupti prin banii greciloru, cari misca acheront'a in tóte capitalele Europei spre a si legitima furtisiagulu facutu din proprietatea Romaniloru, or' trebuie se fia fostu interesati si corrupti de propriulu interesu d. e. alu Rusiei, pentruca uneltele propagandei panslave su masc'a ortodocsiei ei panslavistice isi vedu amenintiatu cuibulu celu aveau prin manastirile acele; ér' alu Angliei, pentruca acésta cuscrita cu regele Greciei, e moralicesce silita acumu a apera influinti'a grecésca, ori si unde; Austri'a inca e prea vecina si apoi sub Josifu II. ea premerse cu ecsemplulu la secularisarea d. esem. a instituteloru iesutiloru si manastiri inca si romane si neci ca mai are dar' acumu cuventu a se mesteca in cele interne cu asemeni decideri; prin urmare poterile garante se benevoiesca a nu'si contr'adice stipulatiuniloru contractate, pentru interesu propriu, lucrandu tocma in prejudeciulu statului garantatu, ca-ci nunumai romanii, ci si opiniunea publica a toturoru popóreloru europene va tiené de reu si de unu scandalu unu atare amestecu in trebile cele mai interióre ale Romaniei, adeca in cestiunea proprietatei de pamentu din tiér'a ei, din care neci o palma de locu nu póte fi strainu, ci séu a statului séu a patriotiloru lui, cari stau gat'a a silu apera in contr'a rapitoriloru pana la ultim'a picatura de sange, si atunci cu romanii si celelalte tóte popóre voru privi in Areopagulu Europeanu nu unu parinte moralu aperatoriu de drepturile popóreloru, ci unu conventu de interesati, cari isi imprumuta votele spre a despoliá statele — chiaru si pe cele garantate — de medu'a cea mai necesaria a ecsistintiei loru, de liber'a dispositiune cu averea si proprietatea sa interióra scl. Apoi o vorba franca si órzina o voru intielege cu totii, si Franci'a si Itali'a inca voru avé pe ce'si redimá denegarea invoirei loru la legalisarea unui furtu de statu. — Altufeliu neci vecinele, care si facu póte socotéla la impartiala, neci poterile celelalte nu voru afla de cuviintia a mai apera unu cadavru, care nu le da neci unu prospectu, ca póte fi odinióra unu bulevardu, o Belgia in Orientu, necesaria pentru sustinerea cumpanei drepte europene, si atunci beat'a Romania, care nu pórtá vin'a, ca intrigele cele tiesute cu calculu ale veciniloru o retienura in ametiéla si neactivitate vr'o cativa ani, ar cadé victima, ér' ea, si inca chiaru imputariloru intrigantiloru; neci in 5 ani inca nu se potú familiarisa cu institutiunile civilisatiunei apusene si asia ar fi mai cu scopu se li se anexese lor. — Asta o dise si „Taims“ si o voru dice in urma si vecinele poderi; si cei ce nu se grabescu a da dovedi de marinimia dinamica, de abnegare totala de interese private in favórea tierci si nu voru organisa si provedé natiunea cu odó-

rele libertatii constitutionale, voru fi si remané obiectulu blas tamului viitorimei si gidii viitorului natiunei. —

Telegramele Redactiunei.

Bucuresci, datu in 14. Jan. la 4 óre 25. min. dupa, sositu in 15. Dec. la 12 óre 15 min. inainte de ameadu.

Camera a votatu cele 51 milióne, cari se voru tramite cá unu ajutoriu pietosu odata pentru totudeauna a manastiriloru dela locurile sante. — Eri primiri de visite fórte brilante, manifestatiuni eclatante pentru In. Sale, petutindenea subscriptiuni pentru tunuri si medalia de auru pentru D. Negri.

Bucuresci, 15. Jan. la 2 óre 30 min., sositu 15. Jan. la 3 óre 15 min. dupa ameadu.

Eri primiri de anulu nou fórte brilante! Discursulu presentatu prin deputatiunea camerei dice: „Camera se tiene fericita de a cugeta, ca lucrandu ea cu devotiune pentru binele publicu contribue la splendórea si glori'a numelui Inaltimei Vóstre!“ Discursurile clerului; alu curtei de casatiune, municipalitatei si alu siefulu corporatiuniloru D. Rosetti, redactorulu diurnalulu opositiunei „Romanulu“ esprimu totu acelea consideratiuni si felicita pe Principe pentru secularisare. Inaltimile Sale primira cele mai calduróse aclamatiuni. Principele pregatesce adoptarea (primirea) calindariulu Gregorianu si prefacerea manastiriloru relegióse afara de celea pentru spitaluri si instructiune.“

Impresiune grandiósa producu numai spiritele cele nobile si emancipate; spiritele de barbati.

Domnitoriulu Romaniei in fruntea spiritelor emancipate de suptu sclavi'a bigotismulu surprinde adi in lungu si in latu tóte asteptarile, si intimpina tóte dorintiele nationale.

Aceptarea séu primirea calindariulu nou, lasu, ca e numai unu obiectu curatu sciintificu-astronomicu si numai capetele cele grosolane séu cele sirete ilu confunda cu Ceasoslovi'a si Bogorodicina, dar' ea e o mesura de fórte mare cautela in contra desnacionalisarii romane. Cine nu crede, ducase, timpitulu, si auda suspinele Besarabeniloru, cari sunt amenintati de beseric'a rusa a se prefaca cu totul in rusi — in — in scurtu timpu! — si bietii banatiani si voivodinenii romani ér' in serbi! — Sute de mii de tunuri nu ne potu face atatu servitiu pentru ferirea de amenintiarile desnacionalisarii din partea greco-slava, pe catu ne face primirea calindariulu nou proiectata de Domnulu Romaniei. Asta e o dovada inaintea opiniunei publice europene, ca romanii din Orientu isi intielegu misiunea de purtatorii civilisatiunei europene in Orientu!

SPRE SCIINTIA PUBLICA.

Negotiulu nostru de aci si de peste frontiera, ce de mai multi ani amu lucratu sub firm'a „Stanu Stanescu & fii“ in cetédia cu acésta firma, si dela venitóri'a di de 1. Ianuariu 1864 inainte vomu lucrá acelasiu negociu sub firm'a

Fratii Stanescu.

Brasiovu.
2—2

Tachie Stanescu.
Haralambie Stanescu.

Unu individuu, care de lungu tempu se ocupa cu instructiunea in limb'a francesa si e in stare a dá incepatoriloru instructiune fundata si in anglic'a si italian'a, se recomanda a dá óre de invatiatura. Mai pe largu se informésa in ospatari'a „La sóre.“

Cursurile la bursa in 15. Ianuariu 1864 sta asia:			
Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 74 cr. v. a
Augsburg	—	—	119 „ 90 „
London	—	—	119 „ 50 „
Imprumutulu nationalu	—	—	80 „ — „
Obligatiile metalice vechi de 5 0/0	—	—	72 „ 50 „
Actiile bancului	—	—	791 „ — „
„ creditulu	—	—	179 „ — „
„ Obligatii desaroinarii pamentulu in 9. Ianuariu 1863:			
Bani 73.50 — — Marfa 74.50			